

Eduskunnan puhemiehelle ja Eduskuntaryhmille**Kannanotto valtioneuvoston talousarvioehdotukseen 2013 ja lainsäädäntöön**

Suomessa on nyt 1,5 miljoonaa eläkkeensaajaa. Heistä runsaat 1,1 miljoonaa saa vanhuuseläkettä. Kuluva vuoden heinäkuussa 65 vuotta täyttäneiden määrä ylitti miljoonan henkilön rajan. Yli 85-vuotiaita henkilöitä on nyt noin 120 000.

Eläkeläisväestön keskeisiä huolenaiheita ovat eläketulon ja sen ostovoiman riittävyys, tarvittavien palvelujen saatavuus ja laatu sekä kuulluksi tuleminen yhteiskunnassa.

Keskitymme kannanotossamme seuraaviin ikäihmisille tärkeisiin asioihin:

1. Vanhuspalvelulaki
2. Eläkkeensaajien toimeentulo ja verotus
3. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut
4. Sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen kilpailutus
5. Lähipalvelujen turvaaminen
6. Lääkekorvausjärjestelmä
7. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton jakaminen

1. Vanhuspalvelulaki

Olemme tyytyväisiä siihen, että päätös lain voimaan tulemisesta on nyt tehty ja että laki sai 10 miljoonaa euroa lisää aiempaan kehyspäätökseen verrattuna.

Hallitus päätti, että mikäli ympärivuorokautisessa hoidossa/hoivassa ei ole saavutettu suositusten mukaista (vähintään 0.5) henkilöstömitoitusta vuonna 2014, säädetään vähimmäismitoituksesta valtioneuvoston asetuksella vuoden 2015 alusta. Mitoituksen toteutumista on nyt valvottava erittäin tarkkaan ja asetus on annettava, mikäli kuntamme eivät saa asiaa kuntoon nyt annetun määrärajan puitteissa. Korostamme, että vanhuspalveluja on kehitettävä kokonaisuutena huomioiden koko palveluketju kotiin annettavista palveluista laitoshoidon.

On myönteistä, että omaishoidon tukipalveluiden parantamiseen varataan vuodelle 2013 lisää 10 miljoonaa euroa. Omaishoitajille ja heidän hoidettavilleen on turvattava kaikkialla maassamme vähintäänkin lakisääteiset palvelut kuten omaishoidon palkkio, vapaapäivät kuukausittain ja tarvittava sijaishoito.

Kelan tuoreen tutkimuksen (Kela tiedottaa 28.8.2012) mukaan hoivamenojen kasvua hillitsee tehokkaasti omaisten ikäihmisille antama apu. Mielestämme omaishoidon tuen tasoa tulee korottaa ja se tulee siirtää Kelan maksettavaksi, jolloin asuinpaikkakunta ei vaikuta omaishoitajien asemaan.

2. Eläkkeensaajien toimeentulo ja verotus

Olemme tyytyväisiä siitä, että perusturvaetuuksiin tehdään ylimääräinen indeksikorotus vuoden 2013 alusta. Ratkaisulla kyetään osittain kompensoimaan arvonlisäverotuksen kielteisiä vaikutuksia kaikkein pienituloisimpien ostovoimaan. Pienimpien eläkkeiden ostovoiman tukemiseksi esitämme verottoman eläketulon rajan korottamista.

Eläkkeiden verotus ei saa millään tulotasolla olla palkkatulon verotusta ankarampaa. Työtulovähennyksen korottamisen tuoma veroetu palkansaajille edellyttää vaikutuksiltaan vastaavan suuruista korotusta eläketulovähennykseen.

Eläke- ja palkkatulon verotuksen vertailussa palkansaajan Tyel-maksun lukeminen veroksi on ongelmallinen, koska tuo maksu menee työeläkevakuutusyhtiölle eikä verottajalle. Työntekijän eläkevakuutusmaksua ei saisi vähentää eläkepalkasta eläkkeen suuruutta laskettaessa.

Takuueläkkeen toteuttaminen paransi kaikkein pienimmillä tuloilla elävän runsaan 100 000 eläkkeensaajan asemaa. Se ei kuitenkaan ratkaisut eläkkeensaajien köyhyysongelmaa. Takuueläkkeen tasoa on korotettava nykyisestäään. Samalla kansaeläkkeeseen on saatava reilu tasokorotus, mikä helpottaisi myös pientä työeläkettä saavien taloudellista asemaa.

3. Sosiaali- ja terveystalvet

Hyvinvointitalvet ja erityisesti sosiaali- ja terveystalvet ovat eläkkeensaajille ja ikääntyneelle väestölle tärkeitä. Julkisella vallalla on vastuu talveista. Valtiovallan tehtävä on turvata riittävät edellytykset laadukkaille talveille koko maassa. Myös maamme ruotsinkielisten kansalaisten talvet on turvattava.

Sosiaali- ja terveystalvejen suunnittelun ja toteutuksen pitää lähteä yksilön tarpeista ja laaja-alaisesta hyvinvoinnin turvaamisesta. Tarpeet vaihtelevat elämäntaarella ja eri elämän tilanteissa ja ikääntyminen tuo näille tarpeille omia vaatimuksiaan.

EETUn jäsenjärjestöjensä paikallisyhdistyksille tekemän kuntakyselyn tulokset osoittivat, että talvejen koettiin heikentyneen iähes 40 prosentissa toteutuneista kuntaliitoskunnista. Mahdollisten kuntaliitoksien yhteydessä on erityisesti huolehdittava, että sosiaali- ja terveystalvejen taso ei pääse laskemaan vaan päinvastoin paranee.

4. Sosiaali- ja terveystalvejen kilpailutus

Sosiaali- ja terveystalvejen kilpailutukseen liittyvissä tarjouspyynnöissä ja niihin perustuvissa hankinnoissa on alhainen hinta usein talven laatua ja jopa talvea tarvitsevan henkilön ihmisarvoa tärkeämpi. Esimerkiksi senioriasumisessa, kotihoidossa ja -talvelussa ikäihmisten tarpeet eivät aina riittävästi huomioiduiksi eikä talveja hankita heidän näkökulmastaan kestävällä tavalla.

Nykyisen hankintalain mukainen suora kilpailutus soveltuu huonosti sosiaali- ja terveystalveihin. Sitä tulisikin käyttää vain hyvin rajoitetusti ja soveltaa lain sallimia muita hankintatapoja.

Asiakkaiden tarpeiden pitäisi ohjata hankintaprosessia ja laadun painoarvoa tulisti korostaa nykyistä enemmän kustannusten sijaan.

5. Lähitalvet on oltava aidosti kaikkien kansalaistemme saavutettavissa

Tilanne, jossa perus- ja lähitalvet eivät ole aidosti kaikkien kansalaisten saavutettavissa, on perustuslain vastainen. Lähitalvejen karsinta sillä perusteella, että Suomi on Euroopan kärkeä internetin käytössä ja että talvejen siirtäminen nettiin ja erillisille maksupäätteille (esim. VR) tuo taloudellisia säästöjä, ei ole oikeutettu. Lähitalvejen karsinta rankaisee niitä, joilla ei ole riittäviä taitoja tai välineitä nettitalvejen käyttöön. Usein he ovat ikääntyneitä ihmisiä. Lähi- ja konttoritalveja tarvitaan maassamme vielä pitkälle tulevaisuuteen.

Toimivista lähitalveista on huolehdittava ympäri Suomen. Niiden säilyminen on turvattava myös mahdollisten kuntaliitosten yhteydessä.

6. Lääkekorvausjärjestelmä

Lääkekorvausjärjestelmään ollaan tekemässä valtion menojen säästötalpeisiin vedoten leikkauksia. Olemme erityisen huolestuneita pienituloisten ja paljon lääkkeitä tarvitsevien potilaiden asemasta. Säästöratkaisuja ei saa toteuttaa siten, että heidän maksuosuutensa nousevat nykyisestäään. Päinvastoin, heidän maksuosuuksiaan pitää laskea. Potilaiden omavastuuosuudet lääkkeissä ovat meillä jo nyt kansainvälisesti vertaillen korkeita.

7. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto leikkaamattomana sosiaali- ja terveysjärjestöille

Raha-automaattiyhdistyksen tuotto on lain mukaan tarkoitettu kansalaisjärjestöjen yleishyödylliseen työhön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tätä arvokasta tarkoitusta toteuttavat työllään suomalaiset sosiaali- ja terveysjärjestöt.

Valtion talousarvioehdotuksessa ollaan nyt siirtämässä Raha-automaattiyhdistyksen tuotoista kymmeniä miljoonia euroja valtion menojen katteeksi. Kehyskauden 2013 - 2016 lopulla siirrettävä summa on pysyvästi jo 30 miljoonaa euroa vuodessa. Näiden siirtojen jälkeen RAY:n tuotosta menee SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n laskelmien mukaan jo yhteensä 40 prosenttia valtion kulujen kattamiseen.

Suunnitelluista siirroista on luovuttava ja RAY:n tuotto on suunnattava leikkaamattomana sosiaali- ja terveysjärjestöjen kautta kansalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry –
Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf:n puolesta

Matti Hellsten
puheenjohtaja 2012

Timo Kokko
sihteeri 2012

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry koostuu seuraavista tahoista:

Eläkeliitto:

puheenjohtaja Hannes Manninen, toiminnanjohtaja Jukka Salminen

Eläkeläiset:

puheenjohtaja Kalevi Kivistö, toiminnanjohtaja Hannu Partanen

Eläkkeensaajien Keskusliitto:

puheenjohtaja Matti Hellsten, toiminnanjohtaja Timo Kokko

Kansallinen senioriliitto:

puheenjohtaja Tapani Mörttinen, toiminnanjohtaja Marjo Palomäki

Kristillinen Eläkeliitto:

puheenjohtaja Ensio Koitto, toiminnanjohtaja Päivi Kyyrö

Svenska pensionärsförbundet:

puheenjohtaja Ole Norrback, toiminnanjohtaja Veronica Fellman

Vuoden 2012 puheenjohtajajärjestönä toimii Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry